

Nový zákon o regulaci lobbování nabyl účinnosti 1. července 2025. Co přinese v praxi?

8. července 2025

Až doteď nebyla v České republice nastavena žádná pravidla pro lobbování. Co nový zákon přináší?

Nový zákon o regulaci lobbování, který vstoupil v účinnost 1. července 2025, má za cíl zvýšit transparentnost a regulovat lobbistické aktivity v České republice. Zákon definuje, kdo je považován za lobbistu, na koho se jejich působení vztahuje (tzv. lobbované osoby – zejména veřejní činitelé), a stanovuje povinnost vést záznamy o lobbistických aktivitách. Klíčovou novinkou je veřejně přístupný registr, do kterého se budou muset lobbisté zapisovat a uvádět, v čím zájmu jednají.

Lobbování za úpravu legislativy, změnu regulatorních pravidel nebo prosazení individuálních výjimek – například v oblasti investičních pobídek, stavebních řízení nebo zákona o veřejných zakázkách – bude podle zákona vyžadovat registraci a následné hlášení lobbistických kontaktů.

Neplnění těchto povinností však může vést k významným reputačním a finančním dopadům – včetně pokut až do výše 1 milionu Kč, dočasného zákazu činnosti či veřejného označení firmy za porušovatele zákona.

Firmy, které se účastní veřejné debaty nebo se snaží ovlivnit legislativní či správní procesy, by měly zavést interní mechanismy pro identifikaci a evidenci lobbistických aktivit. Důležitá bude také školení zaměstnanců a nastavení postupů pro zajištění souladu s novou legislativou. V opačném případě hrozí právníkům osobám významná rizika: pokuty až do výše 1 milionu Kč nebo 3 % aktiv, dočasný zákaz činnosti i povinné zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

1 Činnosti, které jsou lobbistickým jednáním

Za lobbistické jednání se považuje **každá činnost**, jejímž cílem je aktivně přímo ovlivnit rozhodování konkrétní osoby při tvorbě veřejné politiky – zejména při přípravě, projednávání nebo schvalování právních předpisů, koncepčních dokumentů, opatření obecné povahy či mezinárodních smluv.

Aby byla aktivita považována za lobbistickou, musí na ní zároveň vystupovat **lobbovaný**. Podle příslušné právní úpravy se za lobbovanou osobu považuje: Prezident republiky, poslanec, senátor, člen vlády, vedoucí ústředního správního úřadu (nečlen vlády), náměstek člena vlády, zástupce vedoucího ústředního správního úřadu, vládní zmocněnec, člen Legislativní rady vlády, vedoucí a zástupci Kanceláře Poslanecké sněmovny, Senátu a prezidenta republiky, člen bankovní rady ČNB, prezident, viceprezident a člen NKÚ, člen Národní rozpočtové rady, člen Rady ČTÚ, ERÚ, RRTV a ÚDHPH, vedoucí zaměstnanci 2.–4. stupně řízení v ústředních nebo celostátních správních úřadech (mimo vedoucí oddělení), příslušníci bezpečnostních sborů a vojáci z povolání v postavení vedoucích zaměstnanců ve 2.–4. stupni řízení v centrálních správních úřadech, poradci a konzultanti prezidenta republiky, členů vlády a vedoucích úřadů, vedoucí kabinetů členů vlády a další fyzické osoby ve výkonu odborných úkolů pro členy vlády či jejich náměstky.

Wolf Theiss

Typickým příkladem lobbování je například **snaha prosadit konkrétní znění právního předpisu, ovlivnit parametry regulatorního opatření nebo upravit vládní strategii v určitém sektoru.**

Podle nového zákona tak může být za lobbistickou činnost považována i zdánlivě běžná pracovní schůzka – pokud její skutečný účel spočívá v cíleném ovlivnění rozhodování lobbované osoby ve výše uvedených oblastech.

Zákon však zná i relativně široký rozsah **výjimek**. Za lobbování se podle zákona nepovažuje činnost vykonávaná v rámci výkonu veřejné funkce nebo pracovního vztahu ke státu, veřejné instituci či samosprávě, při jednání orgánů veřejné moci, v rámci veřejných konzultací, připomínkových řízení či médií, ani činnost týkající se utajovaných informací, kritické infrastruktury nebo činnost, jejíž zveřejnění by ohrozilo život či zdraví fyzické osoby v nebezpečné zemi původu.

2 Lobbistou v očích zákona – může i zaměstnanec firmy spadat pod definici lobbisty?

Lobbistou se podle nového zákona stává **každá fyzická nebo právnická osoba, která soustavně vyvíjí činnost směřující k ovlivňování rozhodování lobbovaných osob** v oblastech, jako je tvorba legislativy, koncepčních dokumentů nebo regulatorních pravidel. Zákon přitom nestanoví žádný limit výdělečnosti či profesní pozice – klíčová je opakovanost a účel jednání. Za soustavnou činnost se považuje taková, která není nahodilá či jednorázová, ale probíhá opakovaně, ve větším rozsahu nebo systematicky. Postačuje přitom úmysl lobbojícího, aby k této soustavnosti docházelo, bez ohledu na to, zda tak nastane.

Lobbistou se rozumí přitom i **taková právnická osoba, která využívá lobbojícího prostředníka**, jímž může být například její **zaměstnanec**. Do definice lobbisty tak může spadat například právník, obchodní ředitel, nebo jiný manažer – pokud pravidelně jedná s lobbovanými. Pokud daný zaměstnanec jedná opakovaně tímto způsobem, musí být buď **sám zapsán v registru lobbistů, nebo jednat jménem zapsané společnosti.**

Zapsaný lobbista musí být **svéprávný a bezúhonný** – u právnické osoby tuto podmínku musí splňovat všichni členové jejího statutárního orgánu. Zápis do registru vede Ministerstvo spravedlnosti a je veřejně přístupný.

3 Transparentnost lobbování: zákonné povinnosti a doporučené compliance postupy

Zákon o lobbování klade důraz na transparentnost – nejen prostřednictvím veřejného registru, ale i formou konkrétních oznamovacích a evidenčních povinností. Lobbisté budou muset:

- **zaregistrovat se u Ministerstva spravedlnosti** – bez registrace nelze legálně vykonávat lobbistickou činnost,
- **předem informovat lobbovanou osobu**, že jedná jako lobbisté a v čím zájmu vystupují,
- **na požádání poskytnout písemné potvrzení** o tom, v jaké roli a v zájmu koho jedná,
- **dvakrát ročně zveřejnit seznam uskutečněných lobbistických kontaktů** včetně data, místa a předmětu jednání.

Nad rámec zákonných povinností je pro firmy vhodné zavést i interní compliance opatření. Mezi doporučené kroky patří:

- přijetí **interní směrnice**, která jasně určí, kdo je oprávněn lobbovat a za jakých podmínek,
- **vedení interní evidence schůzek a projednávaných témat** – ideálně s krátkým zápisem a uvedením data jednání – tedy, aby byla schůzka dostatečně zadokumentována,

- **nastavení notifikačního režimu**, kdy lobbistická aktivita je předem nebo následně oznámena právnímu nebo compliance oddělení,
- aby se schůzky s lobbovaným zúčastnily alespoň **dvě osoby**.

4 Jak se připravit na případnou kontrolu?

Dodržování povinností podle zákona o lobbování bude podléhat **dohledu Ministerstva spravedlnosti**. Ministerstvo bude oprávněno provádět kontroly, posuzovat správnost vedení registrací, ověřovat splnění oznamovacích povinností a v případě zjištěných nedostatků ukládat nápravná opatření i sankce – včetně pokut, zákazu činnosti nebo zveřejnění přestupku.

Firmy i jednotliví lobbisté by proto měli být připraveni prokázat řádné plnění svých povinností. Klíčem je udržování aktuálních a pravdivých údajů v registru lobbistů, včasné podávání pololetních prohlášení o kontaktech a přesná vnitřní evidence všech relevantních schůzek a jednání. Interní kontrolu nad dodržováním zákona usnadní také průběžné školení zaměstnanců, kteří přicházejí do styku s veřejnou správou – zejména právníků, manažerů veřejných záležitostí a obchodních zástupců.

Dodržování zákonných předpisů je nejen otázkou zákonné odpovědnosti, ale i důležitým prvkem dokreslujícím compliance kulturu společnosti, a to například pro případ, že by proti ní bylo vedeno správní nebo trestní řízení.

5 Odpovědnost právnické osoby za nepřímé ovlivňování nebo za chybějící compliance

Nový zákon o lobbování vytváří nejen rámec pro transparentní komunikaci s veřejnou správou, ale zároveň zavádí **sankční režim** i pro právnické osoby, jež tato pravidla poruší. Firmy, které opakovaně nebo systematicky vykonávají lobbistickou činnost bez zápisu v registru, **vystavují samy sebe riziku pokuty až do výše 1 milionu Kč nebo až 3 % hodnoty svých aktiv**.

Postih hrozí také v případech, kdy dojde k uvedení nepravdivých nebo zavádějících informací v registru, nebo pokud firma opomene podat povinná hlášení o kontaktech s lobbovanými osobami. Zákon tím fakticky zavádí compliance povinnost – firmy jsou očekávaným subjektem navigujícím compliance rizika, a neznalost či nečinnost je těchto povinností nezprošťuje.

Nepřímé lobbování prostřednictvím zaměstnanců nebo externích poradců, bez odpovídající kontroly a zápisu v registru, bude v případě kontroly vnímáno jako závažné pochybení. Opatření jako **interní směrnice, systém evidence a školení tak nejsou jen „best practice“, ale klíčovou ochranou před finančními a reputačními důsledky**.

6 Veřejný registr kontaktů: nový faktor reputačního a právního rizika

Jedním z nejviditelnějších dopadů nové právní úpravy je vznik **veřejně přístupné databáze lobbistických kontaktů**, která bude shromažďovat podrobné informace o všech oficiálně vykázaných lobbistických jednáních. Každý registrovaný lobbista bude povinen dvakrát ročně – vždy do 30 dnů po skončení pololetí – **vložit do registru tzv. Prohlášení o kontaktech**, ve kterém uvede:

- **s kým jednal (lobbovaná osoba)**, včetně funkce a organizačního zařazení,

- **v čím zájmu lobboval** (např. konkrétní klient nebo zaměstnavatel),
- **zda lobboval osobně, nebo prostřednictvím jiné osoby.**

Tato data budou veřejně dostupná a umožní **novinářům, watchdogům, konkurenci i veřejnosti zpětně analyzovat vlivové toky** mezi soukromým sektorem a státní správou. Záznamy z registru mohou být také využity jako důkazní prostředek v rámci správních nebo soudních řízení, například ve sporech týkajících se veřejných zakázek, investičních pobídek nebo regulatorních rozhodnutí.

Z hlediska firemního řízení se tak zvyšuje význam strategické reputační správy. Transparentnost přináší nejen povinnost dodržovat pravidla, ale i potřebu důsledně řídit obraz firmy ve vztahu k veřejné moci – a minimalizovat reputační dopady případných sporů či mediálních interpretací.

Závěrem lze říci, že přijetí zákona o regulaci lobbování představuje významný krok směrem k větší transparentnosti veřejného rozhodování. Přesto však bude až samotná praxe postupně odhalovat, jak účinně se podaří nové povinnosti implementovat, jaké interpretační výzvy přinesou a jakým způsobem se na novou právní úpravu adaptují jak veřejné instituce, tak soukromý sektor.

O Wolf Theiss

Wolf Theiss je jednou z předních evropských advokátních kanceláří ve střední, východní a jihovýchodní Evropě se zaměřením na mezinárodní obchodní právo. S více než 400 právníky ve 13 zemích a středoevropským centrem v Bruselu zahrnuje více než 80 % práce kanceláře přeshraniční zastupování mezinárodních klientů. Díky kombinaci odborných znalostí v oblasti práva a obchodu využívá Wolf Theiss inovativní řešení, která zahrnují právní, finanční a obchodní know-how.

Pro více informací se prosím obraťte na:

Jitka Logesová
Partner

E jitka.logesova@wolftheiss.com
T +420 234 765 223

Tereza Ottová
Associate

E tereza.ottova@wolftheiss.com
T +420 234 765 215

